

גליון
6

פאה
פרק ד'

הָהָהוּ קוּץ וְנָפַל מִיָּדוֹ לְאַרְצָא, הָרִי הוּא שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

הָהָהוּ קוּץ - כָּל הַיָּכָא דְנוֹשֵׁר מִחֲמַת אוֹנָס אינו לְקַט, דְּכַתִּיב (ויקרא י"ט ט) "וְלָקַט קְצִירָךְ" - אין לְקַט אֶלָּא מִחֲמַת קְצִיר.

תוֹף הֵיךְ וְתוֹף הַמַּגָּל, לְעַנְיִים. אַחַר הֵיךְ וְאַחַר הַמַּגָּל, לְבַעַל הַבַּיִת

תוֹף הֵיךְ - א"נָשֵׁר" קָאֵי, כְּלוּמַר: תוֹף הֵיךְ וְנָשֵׁר, תוֹף הַמַּגָּל וְנָשֵׁר, דְּהַנוֹשֵׁר מִתוֹף הֵיךְ וּמִתוֹף הַמַּגָּל לְעַנְיִים. אֲבָל הַנוֹשֵׁר מֵאַחַר הֵיךְ מִנְדַּנּוּד יָדוֹ, וּמֵאַחַר הַמַּגָּל מִפַּח תְּנוּעַת הַמַּגָּל, לְבַעַל הַבַּיִת, דָּאִין זֶה בְּדֶרֶךְ קְצִירָה.

רֹאשׁ הֵיךְ וְרֹאשׁ הַמַּגָּל - רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר לְעַנְיִים, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לְבַעַל הַבַּיִת.

רֹאשׁ הֵיךְ - כְּשֵׁיְדוֹ מֵלֶאָה וַיֵּשׁ שְׁבָלִים בֵּין רֹאשֵׁי אֲצָבָעוֹתָיו לְפַס יָדוֹ, הַנוֹשֵׁר מִשָּׁם, וְכֵן הַנוֹשֵׁר מֵרֹאשׁ הַמַּגָּל.

רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר לְעַנְיִים - דְּדָמִי לְתוֹף הֵיךְ וּלְתוֹף הַמַּגָּל.

וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לְבַעַל הַבַּיִת - דְּמִדָּמִי לִיהַ לְאַחַר הֵיךְ וּלְאַחַר הַמַּגָּל. וְהַלְכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא.

חֹרֵי הַנְּמָלִים שֶׁבְּתוֹף הַקְּמָה, הָרִי הוּא שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

חֹרֵי הַנְּמָלִים - דְּרַף הַנְּמָלִים לְכַנוּס תְּבוּאָה בְּחֹרֵיהֶן.

שֶׁבְּתוֹף הַקְּמָה - עַד שֶׁלֹּא הִתְחִילוּ לְקַצֹּר.

שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת - שְׂאִין לְעַנְיִים בְּקָמָה כְּלוּם.

פאה
פרק ד'

מִי שֶׁלְקַט אֶת הַפָּאָה וְאָמַר "הָרִי זֶה לְאִישׁ פְּלוּגֵי עַנִּי" - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר זָכָה לוֹ, וְחַכְמִים אוֹמְרִים יִתְנַנֶּה לְעַנִּי שְׁנַמְצָא רֹאשׁוֹן.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר זָכָה לוֹ - פְּלוּגָתָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבְּנָן בְּעֵשִׂיר שֶׁלְקַט פָּאָה לְזִכּוֹת בָּהּ לְעַנִּי.

דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר אֶמְרִינָן תְּרֵי מַגּוּ - מַגּוּ דָּאֵי בְּעֵי מַפְקֵר לְנַכְסִיָּה וְהַנִּי עַנִּי וְחֻזִּי לִיהַ, הַשְׁתָּא נְמִי חֻזִּי לִיהַ, וּמַגּוּ דָּאֵי בְּעֵי זְכִי לְנַפְשִׁיָּה, זְכִי נְמִי לְחַבְרִיָּה.

וְרַבְּנָן סָבְרֵי חַד מַגּוּ אֶמְרִינָן, תְּרֵי מַגּוּ לֹא אֶמְרִינָן.

אֲבָל מַעֲנֵי לְעַנִּי, דְּבְרֵי הַפֶּל זָכָה לוֹ.

הַלְקַט וְהַשְׁכָּחָה וְהַפָּאָה שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִים חַיִּיב בְּמַעֲשָׂוֹת, אֶלָּא אִם בֶּן הַפְּקִיר.

שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִים חַיִּיב בְּמַעֲשָׂוֹת - דְּהוֹאִיל וְאִין הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים חַיִּיב בְּלָקַט שְׁכָחָה וּפָאָה, הוּוּ לְהוּ כְּשֶׁאֵר תְּבוּאָה שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִים שְׁחִיבָת בְּמַעֲשֵׁר.

אֶלָּא אִם בֶּן הַפְּקִיר - לְעַנְיִים וְלַעֲשִׂירִים, דְּהַפְּקֵר פְּטוּר מִן הַמַּעֲשֵׁר.

וּמִתְנִיתִין רַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּאָמַר אִין קִנְיָן לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל לְהַפְּקִיעַ מִן הַמַּעֲשֵׁר. וְאִין בֶּן הַלְכָה.

אֵיזָהוּ לְקַט? הַנוֹשֵׁר בְּשַׁעַת הַקְּצִירָה.

הַנוֹשֵׁר בְּשַׁעַת הַקְּצִירָה - שְׁבָלִים הַנוֹפְלִים בְּשַׁעַת הַקְּצִירָה.

הֵיךְ קוּצֵר, קָצֵר מְלוּא יָדוֹ, תִּלְשׁ מְלוּא קוּמְצוֹ,

פאה
פרק ה'

ראויה לעשות, קא משמע לן רבן שמעון בן גמליאל אין הדבר צריך אומד, שכבר קצוב ועומד כדי נפילה – בשלשים סאין של זרע רגיל ליפול ממנו בשעת קצירה ארבעה קבין, וכך יתן לעניים.

אם נקצרה עם הקמה הרי היא של בעל הבית, ואם לאו, הרי היא של עניים.

שיבולת שבקציר - שיר בקצירתו שבולת אחת שלא קצרו, וראש אותה שבולת מגיע לקמה, אם אותה שבולת נקצרת עם הקמה הרי היא של בעל הבית, שהקמה מצילתה, ולא קרינן בה (דברים כ"ד ט) "לא תשוב לקחתו".

שיבולת של לקט שנתערבה בגדיש, מעשר שבולת אחת ונותן לו.

מעשר שבולת אחת ונותן לו - לפי שחייב ליתן לו דבר מתוקן, כמו שהיתה שבולת של לקט דפטורה מן המעשרות. ואף על פי שעדיין לא נתמרח, חל שם מעשר עליו, כמו מעשר ראשון שהקדימו בשבלין, שחל עליו שם מעשר אף על פי שעדיין לא נתמרח.

וכיצד הוא עושה? מביא שתי שבלים מגדיש זה שנתערבה בו שבולת של לקט, ואומר על אחת מהן: "אם זו לקט מוטב, ואם לאו, הרי מעשרותיה קבועים בזו השנית", ונותן לו את הראשונה.

ובירושלמי פריך: וניחוש שמא זאת השניה שקבע עליה המעשרות של לקט היא, וכינן שהיא פטורה מן המעשר אין המעשרות קובעים בה, שאין מפרישין מן הפטור על החיוב! ומשני שלוקח שבולת שלישית, ואומר: "אם השניה שקבעתי בה המעשרות היא לקט ואינה יכולה להיות מעשר, הרי זו השלישית מעשר על הראשונה".

אמר רבי אליעזר: וכי היאך העני הזה מחליף דבר שלא בא ברשותו! אלא מנזה את העני בכל הגדיש, ומעשר שבולת אחת ונותן לו.

פאה
פרק ה'

שלאחר הקוצרים - העליונים לעניים והתחתונים של בעל הבית.

שלאחר הקוצרים - לאחר שהתחילו לקצור חיישינן שמא הביאו שם הנמלים מן הלקט. הילכך החיטים העליונים שבחורים או שבלים העליונים לעניים, דיש שם מן הלקט, אבל חיטים התחתונים לבעל הבית, דמן הקמה היה. ואילו הן עליונים? כל שהן לבנים. ואילו הן תחתונים? הירוקים שנוטים להשחיר, וניכרים שהם ישנים.

רבי מאיר אומר: הכל לעניים, שספק לקט, לקט.

רבי מאיר אומר הכל לעניים - שאי אפשר לגרן בלא ירקון, ושמא אלו הירוקים מן התבואה חדשה שקצרו עכשיו, שיש בה חלק לעניים.

שספק לקט לקט - דכתיב (ויקרא י"ט י) "לעני ולגר תעזוב" - הנח לפנייהם משלך. והלכה כרבי מאיר.

גדיש שלא לוקט תחתיו, כל הנוגע בארץ הרי הוא של עניים.

גדיש שלא לוקט תחתיו - מי שאסף והגדיש את העמרים למקום אחד בתוך השדה שעדיין לא לקטו שם העניים את הלקט.

כל הנוגעות בארץ לעניים - דקנסוהו רבנן, לפי שהגדיש על גב הלקט. ואפילו הגדיש חיטים על גבי לקט של שעורים, הוי כל הנוגע מן החיטים בארץ לעניים.

הרות שפיזרה את העמרים, אומדים אותה כמה לקט היא ראויה לעשות ונותן לעניים.

הרות שפיזרה את העמרים - על גבי הלקט.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: נותן לעניים בכדי נפילה.

כדי נפילה - כדי שיעור שרגיל ליפול בשעת קצירה, שהם ארבעה קבין לכור זרע, והכור הוא שלשים סאין.

ומשום דאמר תנא קמא אומדים כמה לקט

פאה פרק ה'

ד בעל הבית שהיה עובר ממקום למקום וצריך ליטול לקט שכחה ופאה ומעשר עני, יטול.

וכשיחזור לביתו ישלם – דברי רבי אליעזר, וחקמים אומרים עני היה באותה שעה. עני היה באותה שעה – ופטור מלשלם. והלכה פתחמים.

ה המחליף עם העניים – בשלו פטור, ובשל עניים חייב.

המחליף עם העניים – נותן תבואה או פירות לעני בחילוף מה שליקט.

שלו פטור – מן המעשר – מה שנתן לו העני שהוא של לקט שכחה ופאה.

ושל עניים חייב – מה שנתן בעל הבית לעני מתבואתו, ותייב לעשר קודם שייתן אותו לעני.

שנים שקיבלו את השדה באריסות – זה נותן לזה חלקו מעשר עני, וזה נותן לזה חלקו מעשר עני.

שנים שקיבלו את השדה – והם עניים.

באריסות – למחצה לשליש ולרביע, והם נעשים כבעל הבית. ובעל הבית עני אסור בלקט של שדהו, דכתיב (ויקרא י"ט) "לא תלקט לעני" – אזרה לעני שלא ילקט הלקט שלו, ותייב להפריש מעשר עני ולתת אותו לעני אחר. ודוקא פל אחד על חלקו נעשה כבעל הבית, ולא על חלק חבירו. הילכך מותרין ליתן זה לזה מעשר עני.

המקבל שדה לקצור, אסור בלקט שכחה ופאה ומעשר עני.

אמר רבי יהודה: אימתי? בזמן שקבל ממנו למחצה לשליש ולרביע. אבל אם אמר לו: "שליש מה שאתה קוצר שלך", מותר בלקט ובשכחה ובפאה, ואסור במעשר עני.

שקבלה ממנו למחצה – שזכה במחבור. אבל אם אמר ליה שלישי מה שאתה קוצר, אין לו חלק אלא בתלוש, וחייב לקט שכחה ופאה הפל על בעל השדה. ואף על פי ששכחת העמרים

פאה פרק ה'

אמר רבי אליעזר וכי היאך העני הזה מחליף דבר שלא בא ברשותו – רבי אליעזר לדבריהם דרבנן קאמר להו: לדידכו דפלגיתו עלי (לעיל פ"ד מ"ט) בעשיר שלקט פאה לעני – שאני אומר זכה לו ואתון אמריתו דלא זכה לו – היאך העני הזה מחליף דבר שלא בא ברשותו, דהא אין בעל השדה יכול לזכות לו את הלקט לפי דבריכם, ונמצא דלקט זה לא בא ברשותו של עני!

אלא לדבריכם מוכה את העני בכל הגדיש על מנת להחזיר – דמתנה על מנת להחזיר שמה מתנה – ונמצאת אותה שיבולת שהיא לקט באה ליד העני, ויכול להחליפה באחרת.

ורבנן אמרי: הקא עשו את שאינו זוכה כזוכה, וחשבינן להאי שיבולת של לקט כאילו באה לידו של עני אף על גב דלא זכה בה, לענין זה שיכול להחליפה באחרת. והלכה פתחמים.

ו אין מגלגלין בטופח – דברי רבי מאיר, וחקמים מתירין מפני שאפשר.

אין מגלגלין בטופח – מין קטנית דק שקורין לו בערבי גילבא"ן. ורמב"ם פירש שהוא מין זרע שקורין לו קורטמ"ן, ודומה לשעורים.

ואומר רבי מאיר שאין מגלגלין זה המין עם שאר מיני זרעים לקצור אותם ביחד, כי הלקט שהיה ראוי ליפול משאר מיני זרעים יפול מזה המין הגרוע, ונמצא מפסיד לעניים.

וחקמים מתירין מפני שאפשר – שיפול לקט משאר זרעים כמו מן הטופח. והלכה פתחמים.

פרוש אחר: אין מעלין מים בגלגל מן הבור להשקות את השדה או להרביצה, עד שיהא משקה טופח עליה בשעה שהעניים באים בשביל הלקט, מפני שהוא מפסיד לעניים.

וחקמים מתירין מפני שאפשר שישימום ההפסד של עניים בזה, ויתן בעל השדה כפי השומא שישימום עליו.

ולרבי מאיר דאמר אין מגלגלין, שמין לבעל הבית הפסדו ונוטל מן העניים.

פאה פרק ה'

בשדה, דקאי גביה וזכי ביה. אכל בעל הבית
בעיר הוי שכחה, אף על גב דלא שכחו בעל
הבית.

ח המעמר לכובעות ולכומסאות, לתרה
ולעמרים, אין לו שכחה.

לכובעות - לעשות מהן קמין כובע בראש,
שכף היו רגילין לעשות עטרות של שבלין,
ולשום בראש.

לכומסאות - אינם גבוהים ובולטים למעלה
ככובעות, אלא נכפפים למטה, שאינו נראה כל
כף, כמה דתימא (דברים ל"ב לד) "הלא הוא כמוס
עמדי".

ולתרה - קצר מעט ועימר, כדי לגלגל עיסה
לעשות תרה קטנה על גבי גחלים.

פרוש אחר: יש שקוצרים התבואה, ומגדישים
אותה במקום אחד עד שתתאסף, ואז נושאים
אותה למקום שדשים התבואה, ומקום הדישה
נקרא גורן.

ומה שמגדישים על גבי קרקע נקרא כובעות,
כדמות כובע שמשימין בראש.

ומה שמגדישים בתפירה בארץ נקרא כומסאות,
לשון "כמוס עמדי".

ומה שמגדישים בעגולה כדמות אבן הרחיים
נקרא תרה, על שם שהתרה עגולה.

ולעמרים - עשה עמרים קטנים, וסופו לעשות
משנים ושלשה עומר אחד.

אין לו שכחה - כלומר: מה ששכח בשדה
בשעה שמוליך לאחד מן המקומות הללו אינו
שכחה, דכתיב (דברים כ"ד יט) "כי תקצור קצירך
בשדה, ושכחת עומר בשדה" - מה קציר שאין
אחריו קציר, אף עימור שאין אחריו עימור. יצא
אלו שיש אחריהן עימור.

ממנו ולגורן יש לו שכחה.

ממנו ולגורן יש לו שכחה - המוליך מאחת
מהמקומות הללו לגורן, ושכח עומר באחת מן
המקומות הללו, הוי שכחה.

פאה פרק ה'

בתלוש בשעת עימור, מכל מקום כאן פטור,
דלא קרינן ביה "קצירך" הואיל ולא זכה אלא
בתלוש.

וגר שנתגייר לאחר קצירה, דחייב בשכחה לעיל
לרבי יהודה, היינו משום דקרינן ביה "שךך".
ומכל מקום מהאי טעמא לא מחייבין גר
בלקט, מאחר שעיקרו במחופר.

ו המוכר את שדהו, המוכר מותר והלוקח
אסור.

המוכר שדהו - שמכר לו שדה וקמתה. אכל
מכר את הקמה בלבד, ושייר השדה לעצמו,
שניהם אסורים בלקט שכחה ופאה, שאצל זה
אני קורא "שךך", ואצל זה אני קורא "קצירך".

המוכר מותר - בלקט שכחה ופאה אם הוא
עני.

**לא ישפור אדם את הפועלים על מנת שילקט
בנו אחריו.**

על מנת שילקט בנו אחריו - שעל ידי כן
הפועל מנכה לו מן השכירות, ונמצא פורע
חובו משל עניים.

**מי שאינו מניח את העניים ללקוט, או שהוא
מניח את אחד ואחד לא, או שהוא מסייע את
אחד מהן, הרי זה גוזל את העניים. על זה
נאמר "אל תסג גבול עולים".**

אל תסג גבול עולים - כלומר: אל תקרי
"עולם", אלא "עולים".

אית דמפרשי אלו עולי מצרים - שלא תשנה
האזקות שבתורה שניתנה ליוצאי מצרים. ואית
דמפרשי עולים - אלו בני אדם שירדו
מנכסיהם, וקרי להו עולים לשון כבוד, כדרך
שקורין לעור "סגי נהור".

ז העומר ששכחהו פועלים ולא שכחו בעל
הבית, שכחו בעל הבית ולא שכחהו פועלים,
עמדו עניים בפניו או שחיפוהו בקש, הרי זה
אינו שכחה.

ולא שכחו בעל הבית - כגון דבעל הבית

פאה פרק ו'

בית שמאי אומרים אינו שכחה - פלוגתיהו
דבית שמאי ובית הלל בעומר שהחזיק בו
להוליכו לעיר, ונתנו בצד הגפה או בצד הגדיש,
ושקחו שם, שבית שמאי אומרים אינו שכחה,
שהרי זכה בו.

ובית הלל אומרים שכחה - והא דתנן לקמן
במתניתין: "העומר שהחזיק בו להוליכו לעיר
ושקחו, מודים בית הלל לבית שמאי שאינו
שכחה", זהו כשלא הניחו אצל הגפה או אצל
הגדיש.

פירוש אחר:

בית שמאי אומרים אינו שכחה - אפילו
בעומר שלא החזיק בו כלל לא הוי שכחה,
דהואיל והניחו אצל דבר המסויים, עתיד לזכרו.

ובית הלל אומרים שכחה - כל זמן שלא
החזיק בו. ומודים בית הלל שאם החזיק בו
ואחר כך שקחו, שאינו שכחה, כדאמרין
בסמוך.

ד א ראשי שורות - העומר שכנגדו מוכית.

ראשי שורות העומר שכנגדו מוכית - לקמן
בסמוך מפרש לה.

העומר שהחזיק בו להוליכו אל העיר ושקחו,
מודים שאינו שכחה.

ד ואלו הן ראשי שורות? שנים שהתחילו
מאמצע השורה, זה פניו לצפון וזה פניו
לדרום, ושקחו לפניהם ולאחריהם - את
שלפניהם שכחה, ואת שלאחריהם אינו שכחה.

שנים שהתחילו מאמצע שורה - של עמרים,
זה הפך פניו לצפון, וזה הפך פניו לדרום.

ושקחו לפניהם - לאחר שהתחילו לעמר, דלגו
עומר ושקחוהו, הוי שכחה, דקרינן ביה "לא
תשוב לקחתו" (דברים כ"ד יט).

ולאחריהם אינו שכחה - אם פשהפכו פניהם,
זה לצפון וזה לדרום, והתחילו לעמר, נשאר
עומר אחד ביניהם ושקחוהו, אינו שכחה, לפי
שפניהם סמכו זה על זה, ומתוך כך נשפח.

פאה פרק ו'

המעמר לגדיש יש לו שכחה.

המעמר לגדיש - ורוצה שישארו באותו
מקום, ושם ידוש אותם, יש לו שכחה.

ממנו ולגורן אין לו שכחה.

ממנו ולגורן - ואם נמלך עליהם אחר כך,
ומוליכם למקום אחר לדוש אותם, אין לו
שכחה.

זה הפלל: כל המעמר למקום שהוא גמר
מלאכה יש לו שכחה. ממנו ולגורן אין לו
שכחה. למקום שאינו גמר מלאכה אין לו
שכחה. ממנו ולגורן יש לו שכחה.

א בית שמאי אומרים: הבקר לעניים הבקר.

בית שמאי אומרים הבקר לעניים הבקר -
מי שהפקיר לעניים ולא לעשירים, דין הפקר יש
לו ופטור מן המעשר.

דכתיב בלקט ופאה (ויקרא י"ט י) "לעני ולגר
תעזוב אותם" - מה תלמוד לומר "תעזוב
אותם"? לימד על עזיבה אחרת, דהיינו הפקר,
שהיא פזו - מה זו לעניים ולא לעשירים, אף
מה שגאמר במקום אחר לעניים ולא לעשירים.

ובית הלל אומרים: אינו הפקר עד שיופקר
אף לעשירים כשמיטה.

אף לעשירים כשמיטה - דכתיב (שמות כ"ג א)
"והשביעת תשמטנה ונטשתה" - מה תלמוד
לומר ונטשתה? לימד על נטישה אחרת, דהיינו
הפקר, שהיא פשביעית - מה שביעית לעניים
ולעשירים, אף הפקר לעניים ולעשירים.

כל עמרי השדה של קב קב, ואחד של
ארבעת קבין ושקחו - בית שמאי אומרים אינו
שכחה, ובית הלל אומרים שכחה.

העומר שהוא סמוך לגפה ולגדיש, לבקר
ולכלים, ושקחו - בית שמאי אומרים אינו
שכחה, ובית הלל אומרים שכחה.

לגפה - גדר אבנים סדורות זו על זו בלא טיט.

ולכלים - כלי המתרשה.

פאה פרק ו'

אלו כְּדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל - וְטַעַמְיֵיהוּ מִשׁוּם
דְּכֹתִיב (ויקרא י"ט י) "לְעֵנִי וְלִגְרַת תַּעֲזוּב אוֹתָם" –
חַד לְעֵנִי וְחַד לִגְרַת, הֲרֵי שְׁנַיִם. וּבֵית שְׁמַאי אָמְרֵי
שְׁלֹשָׁה לְעֵנִיִּים, וְאַרְבָּעָה לְבַעַל הַבַּיִת, דְּכֹתִיב
(דברים כ"ד כא) "לִגְרַת לִיתוּם וְלֹאֲלִמְנָה יִהְיֶה" –
הֲרֵי שְׁלֹשָׁה לְעֵנִיִּים.

ה הַעוֹמֵר שְׁיֵשׁ בּוֹ סְאִתִּים וְשִׁכְחָה, אֵינּוּ
שִׁכְחָה.

הַעוֹמֵר שְׁיֵשׁ בּוֹ סְאִתִּים אֵינּוּ שִׁכְחָה -
דְּכֹתִיב (דברים כ"ד כא) "לֹא תֵשׁוּב לְקַחְתּוֹ" –
עוֹמֵר שְׁאֵתָה יָכוֹל לְהַגְבִּיחַהוּ כּוֹלוֹ כְּאַחַת, וְלִשְׂאֵת
אוֹתוֹ עַל כְּתִיפּוֹ, יֵצֵא זֶה שֶׁל סְאִתִּים, שְׂאֵי אֵתָה
יָכוֹל לְהַגְבִּיחַהוּ כּוֹלוֹ כְּאַחַת.

שְׁנֵי עֲמֻרִים וּבִקְהָם סְאִתִּים – רַבֵּן גַּמְלִיאֵל
אוֹמֵר לְבַעַל הַבַּיִת, וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים לְעֵנִיִּים.

אָמַר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל: וְכִי מְרֹב הָעֲמֻרִים יוֹפֵי כַח
שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת אוֹ הוֹרַע כּוֹחוֹ?
אָמְרוּ לוֹ: יוֹפֵי כּוֹחוֹ.

אָמְרוּ לוֹ יִפֶּה כּוֹחוֹ - כִּדְאֻמְרֵינָן "שְׁתִּים שִׁכְחָה,
שְׁלֹשׁ אֵינָן שִׁכְחָה".

אָמַר לָהֶם: וְמָה אִם בְּזִמְנָן שֶׁהוּא עוֹמֵר אֶחָד
וּבּוֹ סְאִתִּים וְשִׁכְחָה, אֵינּוּ שִׁכְחָה, שְׁנֵי עֲמֻרִים
וּבִקְהָם סְאִתִּים, אֵינּוּ דִין שֶׁלֹּא יִהְיֶה שִׁכְחָה!

אָמְרוּ לוֹ: לֹא, אִם אֶמְרַת בְּעוֹמֵר אֶחָד שֶׁהוּא
כְּגַדִּישׁ, תֹּאמַר בְּשְׁנֵי עֲמֻרִים שֶׁהֵן כְּכַרְיֹכוֹת!

לֹא אִם אֶמְרַת בְּעוֹמֵר אֶחָד שֶׁהוּא כְּגַדִּישׁ -
דִּין הוּא שֶׁעוֹמֵר אֶחָד שְׁיֵשׁ בּוֹ סְאִתִּים לֹא יִהְיֶה
שִׁכְחָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּגַדִּישׁ, וְאֵין שְׁיִיף שִׁכְחָה
בְּגַדִּישׁ.

תֹּאמַר בְּשְׁנֵי עֲמֻרִים - שֶׁהֵם כְּמוֹ שְׂאֵר עֲמֻרִים
קֹטְנִים.

כְּכַרְיֹכוֹת - כְּאֶגוּדוֹת קֹטְנוֹת.

פאה פרק ו'

יַחֲדֵי שֶׁהִתְחִיל מְרֹאֵשׁ הַשּׁוֹרָה וְשִׁכַח לְפָנָיו
וְלֹאֲחֲרָיו – שְׁלֹפְנָיו אֵינּוּ שִׁכְחָה, וְשִׁלְאֲחֲרָיו
שִׁכְחָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּבַל תֵּשׁוּב.

יַחֲדֵי שֶׁהִתְחִיל מְרֹאֵשׁ הַשּׁוֹרָה - הַשְּׂתָא
מִפְּרֵשׁ לְהָא דְתַנְן לְעִיל "רֹאשֵׁי שׁוֹרוֹת הָעוֹמֵר
שִׁכְחָה מוֹכִיחַ", כְּגוֹן שְׁיֵשׁ כָּאֵן עֶשֶׂר שׁוֹרוֹת שֶׁל
עֶשֶׂר עֶשֶׂר עֲמֻרִין, מְסוּדְרִין בְּשׁוֹרוֹת מְצֻפּוֹן
לְדְרוֹם, וְהִתְחִיל לְעַמֵּר בְּרֹאשׁ שׁוֹרָה אַחַת, וְשִׁכַח
עוֹמֵר אֶחָד לְאַחֲרָיו, הֵוֵי שִׁכְחָה – פִּינָן שְׁעֵבֵר
מִמְנֵוּ וְעִמֵּר עוֹמֵר הַסְמוּךְ לוֹ, קְרִינָן בֵּיהּ "לֹא
תֵשׁוּב לְקַחְתּוֹ".

אָבַל אִם שִׁכַח עוֹמֵר אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם בְּסוּף
הַשּׁוֹרָה, דְּהֵינּוּ לְפָנָיו, וְהֵנִיחָם וְחִזַּר וְהִתְחִיל
לְעַמֵּר מִתְחִילַת שׁוֹרָה שְׁנִיָּה, לֹא הֵוֵי שִׁכְחָה –
דְּלֹא קְרִינָן בֵּיהּ "לֹא תֵשׁוּב", שְׂאֵנִי אוֹמֵר דְּעֵתוֹ
לְעֵשׂוֹת שׁוֹרָה אַחֲרַת מְאוֹתָם שֶׁהֵנִיחַ מִמְזֻרַח
לְמַעַרְב. וְהֵינּוּ דְתַנְן "הָעוֹמֵר שִׁכְחָה מוֹכִיחַ" –
שֶׁהָעֲמֻרִים שֶׁל שׁוֹרוֹת אַחֲרוֹת מוֹכִיחִים עַל אֵלוֹ
שֶׁהֵנִיחַ שְׁלֹא שִׁכְחָה, שְׂרֵאוּיִין לְהִתְחַשֵּׁב עִמְהֵן
בְּשׁוֹרָה אַחֲרַת.

זֶה הַפֶּלֶל: כָּל שֶׁהוּא בְּבַל תֵּשׁוּב, שִׁכְחָה.
וְשֵׁאֵינּוּ בְּבַל תֵּשׁוּב, אֵינּוּ שִׁכְחָה.

ה שְׁנֵי עֲמֻרִים שִׁכְחָה, וְשְׁלֹשָׁה אֵינָן שִׁכְחָה.

שְׁנֵי צִיבוּרֵי זֵיתִים וְחֻרוּבֵין שִׁכְחָה, וְשְׁלֹשָׁה
אֵינָן שִׁכְחָה.

שְׁנֵי הוֹצְנֵי כֶּשֶׁתָן שִׁכְחָה, וְשְׁלֹשָׁה אֵינָן
שִׁכְחָה.

הוֹצְנֵי כֶּשֶׁתָן - כְּמוֹ שְׁנַעֲקָר הַכֶּשֶׁתָן מִן הַשָּׂדֶה
נִקְרָא הוֹצְנֵי, שְׁעוֹמֵד כְּמוֹ הוֹצְיָן.

שְׁנֵי גְרָגְרִים פְּרֹט, וְשְׁלֹשָׁה אֵינָן פְּרֹט.

שְׁנֵי גְרָגְרִים - עֲנָבִים.

שְׁנֵי שְׁבָלִים לֶקֶט, וְשְׁלֹשָׁה אֵינָן לֶקֶט.

אלו כְּדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל. וְעַל כּוֹלֵן בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים שְׁלֹשָׁה לְעֵנִיִּים, וְאַרְבָּעָה לְבַעַל הַבַּיִת.

אלו כְּדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל - וְטַעַמְיֵיהוּ מִשׁוּם
דְּכֹתִיב (ויקרא י"ט י) "לְעֵנִי וְלִגְרַת תַּעֲזוּב אוֹתָם" –
חַד לְעֵנִי וְחַד לִגְרַת, הֲרֵי שְׁנַיִם. וּבֵית שְׁמַאי אָמְרֵי